

Betænkning afgivet af Udvalget for Videnskab og Teknologi den 0. december 2004

2. udkast
(Indstilling og politiske bemærkninger fra S, SF, RV og KD)

Betænkning

over

Forslag til lov om Højteknologifonden

[af videnskabsministeren (Helge Sander)]

1. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 6. oktober 2004 og var til 1. behandling den 21. oktober 2004. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Udvalget for Videnskab og Teknologi.

Møder

Udvalget har behandlet lovforslaget i 4 møder.

Høring

Et udkast til lovforslaget har inden fremsættelsen været sendt i høring, og videnskabsministeren sendte den 1. juli 2004 dette udkast til udvalget, jf. (folketingsåret 2003-04) alm. del – bilag 312. Den 3. september 2004 sendte videnskabsministeren de indkomne høringssvar samt et notat herom til udvalget, jf. (folketingsåret 2003-04) alm. del – bilag 350.

Skriftlige henvendelser

Udvalget har i forbindelse med udvalgsarbejdet modtaget 1 skriftlig henvendelse fra Novozymes A/S.

Videnskabsministeren har over for udvalget skriftligt kommenteret henvendelsen til udvalget.

Deputationer

Endvidere har Novozymes A/S mundtligt over for udvalget redegjort for sin holdning til lovforslaget.

Samråd

Udvalget har stillet 1 spørgsmål til videnskabsministeren til mundtlig besvarelse. Ministeren har besvaret spørgsmålet i et samråd med udvalget den 3. december 2004.

Spørgsmål

Udvalget har stillet 28 spørgsmål til videnskabsministeren til skriftlig besvarelse, som denne har besvaret.

3 af udvalgets spørgsmål til videnskabsministeren og dennes svar herpå er optrykt som bilag 2 til betænkningen.

2. Indstillinger og politiske bemærkninger

Et <>tal i udvalget (S, SF, RV og KD) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling.

Socialdemokratiets, Socialistisk Folkepartis, Det Radikale Venstres og Kristendemokraternes medlemmer af udvalget bemærker, at det i 2003 efter grundige drøftelser mellem politikerne og forskningsverdenen lykkedes at få skabt et nyt og mere enkelt forskningsrådgivende system, hvor der var bred tillid til kvalitet og arbejdsdeling. Som en nydannelse blev Det Strategiske Forskningsråd (DSF) etableret. Ideen med DSF var at få en enhed, der kunne stå for større strategiske satsninger, styrke samarbejdet mellem offentlig og privat forskning samt tiltrække flere private midler. Det eneste problem var, at DSF ved etableringen fik meget få midler, hvilket ville have været oplagt at løse i forbindelse med finansloven for 2005.

Virkeligheden er nu, at regeringen med dette lovforslag i stedet har valgt at sprede de alt for få midler ved at etablere endnu en »kasse«, Højteknologifonden, der får 300 mio. kr. i 2005. Det er efter partiernes mening uklogt af flere årsager:

1. Der går ikke, som regeringen tilsyneladende tror, en lige vej fra forskning til beskæftigelse, hvis man bare kobler kvalitetssikringen fra. Højteknologifonden skal godt nok anvende det forskningsfaglige system, hvis den mener, at et projekt hører under kategorien »forskning«. Men Højteknologifonden er ikke forpligtet til at lytte til rådene. Hvis den vurderer, at der er tale om »innovation«, kan den bare køre derudad.
2. Ministeren bliver eneansvarlig for at udpege medlemmer til bestyrelsen for Højteknologifonden
3. Anvendelsen af midlerne overlades fuldt og helt til bestyrelsen for Højteknologifonden, hvilket frakobler enhver form for grundig politisk debat om hvilke områder, det vil være perspektivrigt for Danmark at satse på.
4. Det hævdes, at Højteknologifonden skal understøtte Lissabonprocessen (om bæredygtig vækst og beskæftigelse i EU), men fonden har ingen forpligtelser til at sikre bæredygtighed som et vigtigt parameter i sit arbejde. Fonden er i øvrigt heller ikke forpligtet til at forholde sig til etiske konsekvenser af de projekter, som fonden støtter.
5. Højteknologifonden er endnu en »kasse«, der forudsætter medfinansiering. Hermed undergraves universiteternes og sektorforskningens frie midler (basismidlerne). Dette forstærkes af, at de frie midler ikke er øget de seneste 4 år.

Det lyder besnærende, når Højteknologifonden promoveres under internationale kodeord som »nano«, »bio« og »ikt«, men i realiteten er der tale om, at man lader være med at forholde sig til, hvor dansk forskning og udvikling har sine styrker og ad hvilken vej, vi ønsker samfundet udviklet.

Ministerens gav ved 1. behandlingen den 21. oktober 2004 af lovforslaget udtryk for, at alle dele i konstruktionen ikke var lagt fast på forhånd i den politiske aftale af 31. marts 2004 med Dansk Folkeparti. Der kunne forhandles. Ministerens løfte holdt imidlertid ikke. I praksis har det vist sig, at alle aftalens søm var slået i på det tidspunkt, hvor pressemeddelelsen røg ud fra Videnskabsministeriet.

Socialdemokratiet, SF, Det Radikale Venstre og Kristendemokraterne kan derfor ikke støtte lovforslaget.

Tjóðveldisflokkurinn, Inuit Ataqatigiit og Siumut var på tidspunktet for betænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.[Der gøres opmærksom på, at et flertal eller et mindretal i udvalget ikke altid vil afspejle et flertal/mindretal ved afstemning i Folketingssalen.]

Gitte Lillelund Bech (V) Flemming Damgaard Larsen (V) Tina Nedergaard (V)

Hanne Severinsen (V) fmd. Jesper Langballe (DF) Søren Krarup (DF)

Pia Christmas-Møller (KF) Carina Christensen (KF) Bodil Kornbek (KD) Jacob Buksti (S)

Lene Jensen (S) Niels Sindal (S) Thomas Adelskov (S) nfm. Torben Hansen (S)

Anne Grete Holmsgaard (SF) Margrethe Vestager (RV) Pernille Rosenkrantz-Theil (EL)

Tjóðveldisflokkurin, Inuit Ataqatigiit og Siumut havde ikke medlemmer i udvalget.

Folketingets sammensætning

Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	54 *	Enhedslisten (EL)	4
Socialdemokratiet (S)	52	Kristendemokraterne (KD)	4
Dansk Folkeparti (DF)	22	Tjóðveldisflokkurin (TF)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	16	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	12	Siumut (SIU)	1
Det Radikale Venstre (RV)	9	Uden for folketingsgrupperne (UFG)	3

* Heraf 1 medlem valgt på Færøerne

Oversigt over bilag vedrørende L 2**Bilagsnr. Titel**

- 1 Udkast til tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
- 2 Tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
- 3 Henvendelse af 29/11-04 fra Novozymes A/S
- 4 1. udkast til betænkning

Oversigt over spørgsmål og svar vedrørende L 2**Spm.nr. Titel**

- 1 Spm. om mulige finansieringskilder til fonden, til videnskabsministeren, og ministerens svar herpå
- 2 Spm. om ministerens forventninger til fondens afkast samt samlede uddelingsmuligheder i 2005, til videnskabsministeren, og ministerens svar herpå
- 3 Spm. om ministerens vurdering af fondens bidrag i 2005 til, at Danmark nærmer sig den såkaldte Barcelona-målsætning, til videnskabsministeren, og ministerens svar herpå
- 4 Spm. om ministerens forventninger til fondens afkast i 2006-2010, til videnskabsministeren, og ministerens svar herpå
- 5 Spm. om fondens bidrag i perioden 2006-2010 til, at Danmark nærmer sig den såkaldte Barcelona-målsætning, til videnskabsministeren, og ministerens svar herpå
- 6 Spm. om regeringspartierne udtalelser under 1. behandlingen vedrørende bio-, nano- og IKT-teknologi kun er tænkt som ideer til fondens bestyrelse m.v., til videnskabsministeren, og ministerens svar herpå
- 7 Spm. om ministerens kommentar til professor Keld Laursens udtalelser om, at lovforslaget er en fadæse, til videnskabsministeren, og ministerens svar herpå
- 8 Spm. om, ministerens kommentar til professor Keld Laursens udtalelser om, at lovforslaget især retter sig mod den farmaceutiske industri, til videnskabsministeren, og ministerens svar herpå
- 9 Spm. om, hvor lille et firma kan være og stadig have kapacitet til at indgå i et forskningssamarbejde med et universitet, til videnskabsministeren, og ministerens svar herpå
- 10 Spm. om konsekvenserne af, at fonden et givent år ikke måtte have mulighed for at udlodde alle pengene, til videnskabsministeren, og ministerens svar herpå

-
- 11 Spm. om, hvad ministeren forventer man gør ved de penge, som Højteknologifonden et givent år ikke måtte have mulighed for at udlodde, og om der vil være mulighed for at finansiere ren grundforskning for disse midler, til videnskabsministeren, og ministerens svar herpå
- 12 Spm., om ministeren vil definere begrebet »højteknologi« med henblik på en afgrænsning af fondens virksomhed, til videnskabsministeren, og ministerens svar herpå
- 13 Spm. om CO-industris og Dansk Metals ønsker om fonden som industripolitisk redskab, til videnskabsministeren, og ministerens svar herpå
- 14 Spm. om medfinansiering af initiativer, til videnskabsministeren, og ministerens svar herpå
- 15 Spm. om, hvad forskellene er mellem opgaverne »udvikling«, »innovation« og »forskning«, og hvorledes fonden skal prioritere disse opgaver i sine bevillinger, til videnskabsministeren, og ministerens svar herpå
- 16 Spm. om ministerens kommentar til professor Keld Laursens udtalelser om, at fonden er et misfoster, til videnskabsministeren, og ministerens svar herpå
- 17 Spm. om særlige initiativer over for små og mellemstore erhvervsvirksomheder, der angiveligt ikke forsker, til videnskabsministeren, og ministerens svar herpå
- 18 Spm. om, hvilke krav om »indlejring« der kan stilles til f.eks. en sektorforskningsinstitution ved fondens ydelse af støtte, jf. lovforslagets § 7, stk. 2, og de specielle bemærkninger hertil, til videnskabsministeren, og ministerens svar herpå
- 19 Spm. om, hvilke krav om »indlejring«, tilbagebetaling eller afkast til samfundet eller lignende fonden skal stille til en virksomhed, som får en bevilling, til videnskabsministeren, og ministerens svar herpå
- 20 Spm. om, hvorvidt humaniora og samfundsvidenskab ikke bidrager til vækst og velfærd, til videnskabsministeren, og ministerens svar herpå
- 21 Spm. om udpegningen af særligt løfterige områder, til videnskabsministeren, og ministerens svar herpå
- 22 Spm. om det er hensigten med fonden, at den skal bidrage til, at universiteterne i højere grad skal beskæftige sig med anvendelsesrelateret forskning, til videnskabsministeren, og ministerens svar herpå
- 23 Spm. om ministeren generelt vil redegøre for offentlighedens indblik i bestyrelsens beslutningsgrundlag og prioriteringer, til videnskabsministeren, og ministerens svar herpå
- 24 Spm. om offentligheden har krav på at få indblik i f.eks. et firmas eller en branches henvendelse eller ansøgning til fonden, til viden-

- skabsministeren, og ministerens svar herpå
- 25 Spm. om, hvor grænserne går for offentlighedens indblik, og hvad ministeren forstiller sig, der ikke er offentlig adgang til, til videnskabsministeren, og ministerens svar herpå
- 26 Spm. om, hvorledes der sikres åbenhed om udpegningen af bestyrelsesmedlemmerne, herunder hvorledes der f.eks. skal ske indstilling, til videnskabsministeren, og ministerens svar herpå
- 27 Spm. om bestyrelsesmedlemmers habilitet ved udpegningen af strategiske satsninger, til videnskabsministeren, og ministerens svar herpå
- 28 Spm. om kommentar til henvendelse af 29/11-04 fra Novozymes A/S, til videnskabsministeren, og ministerens svar herpå

Oversigt over samrådsspørgsmål vedrørende L 2

Samråds- spm.nr.	Titel
A	Samrådssp. om der er nogen åbenhed fra ministerens side i forhold til at ændre i lovforslaget, jf. ministerens tilkendegivelser under 1. behandlingen af lovforslaget den 21/10-04, til videnskabsministeren

3 af udvalgets spørgsmål til videnskabsministeren og dennes svar herpå

Spørgsmålene og svarene er optrykt efter ønske fra S, SF, RV og KD.

Spørgsmål 2:

Vil ministeren redegøre for sine forventninger til fondens afkast samt samlede uddelingsmuligheder i 2005?

Svar:

Regeringen har med Dansk Folkeparti indgået aftale om, at fonden kan disponere over 100 mio. kr. af det forventede afkast af den indskudte kapital til uddelinger, inkl. sekretariatsudgifter. Herudover afsættes yderligere 100 mio. kr. over finansloven til fondens uddelinger i 2005.

Spørgsmål 3:

Vil ministeren give sin vurdering af fondens bidrag i 2005 til, at Danmark nærmer sig den såkaldte Barcelona-målsætning?

Svar:

Regeringen har med Dansk Folkeparti indgået aftale om, at fonden kan disponere over 100 mio. kr. af det forventede afkast af den indskudte kapital til uddelinger, inkl. sekretariatsudgifter. Herudover afsættes yderligere 100 mio. kr. over finansloven til fondens uddelinger i 2005.

Uddelingen fra Højteknologifonden i 2005 forøger de statslige forskningsbevillinger med ca. 2 pct. Uddelingen bidrager samtidig til at forhøje forskningsbevillingernes andel af BNP med ca. 0,01 pct.

Spørgsmål 5:

Vil ministeren give sin vurdering af fondens bidrag 2006-2010 til, at Danmark nærmer sig den såkaldte Barcelona-målsætning?

Svar:

I forbindelse med aftalen om finansloven for 2005 er det aftalt at indskyde 3 mia. kr. i Højteknologifonden i 2005. Det er endvidere aftalt, at fonden i 2005 kan disponere over 100 mio. kr. af det forventede afkast af den indskudte kapital til uddelinger, inkl. sekretariatsudgifter.

I den følgende periode vil fondens kapital blive opbygget gradvist gennem indskud, der fastsættes på de årlige finanslove. Afkastets størrelse i de efterfølgende år vil ligeledes blive fastsat på de kommende bevillingslove. Det vil således ikke være muligt at give en vurdering af fondens bidrag i perioden 2006 til 2010 i forhold til Barcelona-målsætningen.

Det er et selvstændigt formål med etableringen af fonden, at fonden vil kunne stimulere forskning på områder, hvor Danmark har et særligt potentiale i både offentligt og privat regi. Fondens uddelinger vil dermed kunne skabe et løft i ikke kun den offentlige, men også den private forskning.